

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми
«Медицина»
професор И. Кайдашев І. Кайдашев

Гарант освітньо-наукової програми
«Стоматологія»

професор І. Ткаченко І. Ткаченко

Гарант освітньо-наукової програми
«Педіатрія»

професор В. Похилько В. Похилько

Гарант освітньо-наукової програми
«Громадське здоров'я»

професор І. Голованова І. Голованова

Гарант освітньо-наукової програми
«Біологія»

професор С. Білаш С. Білаш

Заслухано на засіданні Вченої ради
ПДМУ

«30» листопада 2022 року,
протокол № _____

Секретар Вченої ради

доцент В. Філатова В. Філатова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з наукової роботи
ПДМУ
професор И. Кайдашев І. Кайдашев
«30» листопада 2022 року

СИЛАБУС

ТЕОРІЯ ПІЗНАННЯ В БІОМЕДИЦИНІ

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
які навчаються за освітньо-науковими програмами «Медицина»,
«Стоматологія», «Педіатрія», «Громадське здоров'я», «Біологія»

Полтава – 2022

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Теорія пізнання в біомедицині

Освітньо-наукові програми	« Медицина » (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/onp/medical), « Стоматологія » (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/onp/stomat), « Педіатрія » (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/onp/pediatr), « Громадське здоров'я » (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/onp/publik-healt), « Біологія » (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/onp/biology)
Галузі знань	22 – Охорона здоров'я, 09 – Біологія
Спеціальності	222 – Медицина, 221 – Стоматологія, 228 – Педіатрія, 229 – Громадське здоров'я, 091 – Біологія
Курс	2
Семестр	1
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	1 / 30
Мова викладання	Українська
Предмет вивчення	Предметом вивчення навчальної дисципліни є пізнавальна діяльність людини та суспільства, форми та специфіка наукової діяльності, що орієнтована на діяльність медичного працівника
Мета	1.1. Метою курсу «Теорія пізнання в біомедицині» є: світоглядна та методологічна підготовка, формування ціннісних настанов у практичній та науковій діяльності. 1.2. Основними завданнями курсу «Теорія пізнання в біомедицині» є: ознайомити слухачів курсу з центральними напрямками та основною проблематикою теорії пізнання, а також, понятійним апаратом методології науки; систематизувати знання щодо історико-філософського контексту теорії пізнання як розділу філософії. 1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні: знати:

	<ul style="list-style-type: none"> - основні історичні етапи становлення науково-пізнавальної діяльності людства; - центральні напрями і основні поняття теорії пізнання в біомедицині; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати особливості основних проблем центральних напрямів теорії пізнання в біомедицині; - характеризувати пізнавальний контекст основних методологічних проектів; - визначати потенціал філософії та пізнавально-практичної діяльності як міждисциплінарної галузі в біомедицині.
Зв'язок з іншими дисциплінами	<p>Теорія пізнання в біомедицині як курс гуманітарної освіти пов'язаний з багатьма дисциплінами соціально-гуманітарного циклу, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з <i>соціальною філософією</i>, що вивчає розвиток суспільства; • з <i>педагогікою</i> як наукою про виховання, освіту і навчання; • з <i>психологією</i> як наукою, що вивчає механізми психіки; • з <i>історією</i>, оскільки наука та пізнання має свій історичний розвиток; • з <i>соціологією</i>, оскільки теорія пізнання тісно пов'язана з теоретичною моделлю, філософським осмисленням проблем функціонування та розвитку соціуму; та іншими дисциплінами.
Форми навчання	<p>Очна (денна, вечірня), заочна.</p>
Результати навчання	<p>Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.</p> <p>ПРН 2. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення.</p> <p>ПРН 3. Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.</p>

ПРН 4. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН 5. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди. Організувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН 6. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН 7. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Види занять Лекційні та практичні заняття, самостійна робота.

Структура дисципліни	№ з/п	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття		
				лекції	практичні заняття	Самостійна робота
			30	10	10	10
		Змістовий модуль 1 Специфіка філософського пізнання в біомедицині	16	4	6	6
	1.	Тема 1. Медицина як наука. Філософські категорії та поняття біомедицини.	4	2	2	-
	2.	Тема 2. Системний підхід в біомедицині. Гносеологічні проблеми біомедицини.	6	2	2	2
	4.	Тема 3. Гносеологічні категорії норми, здоров'я та патології. Рационалізм та науковість біомедицинського знання.	6	-	2	4
		Змістовий модуль 2 Біомедичне пізнання як основа	14	6	4	4

		інтеграції природничо-наукової та професійно-практичної діяльності.				
	6.	Тема 4. Діагностика як розпізнавання. Діагностика та наукове пізнання	2	2	-	-
	7.	Тема 5. Системний аспект діагностики	6	4	-	2
	8.	Тема 6. Лікарсько-діагностичне пізнання	2	-	2	
	9.	Тема 7. Лікарсько-діагностичне мислення Залік	4	-	2	2
Методи навчання	Проблемне навчання; дослідницьке навчання; лекція; бесіда; розповідь-пояснення; практичні роботи; самостійна робота під керівництвом викладача; самостійна домашня робота; перегляд навчальних кінофільмів; наочні методи (ілюстрації, демонстрації); підготовка рефератів; опитування думок студентів; аналіз ситуацій, дискусії; дебати; мозковий штурм; робота в групах; заняття-ділова зустріч; заняття-навчальна конференція; проектно-дослідницький метод; портфоліо; вправи; творчі роботи; онлайн дискусії; індивідуальне і групове консультування; відеозаписи лекцій і практичних занять; вікторини; бліц-опитування; спостереження і систематизація фактів; самостійне вивчення проблеми в науковій літературі; складання планів, конспектів.					
Форми та методи оцінювання	Поточне, тематичне оцінювання, підсумковий модульний контроль, залік.					
			Модуль I			
			ЗМ1	ЗМ2		
	ПМК I		<i>Min. – 20 балів, Max. – 30 балів</i>	<i>Min. – 20 балів, Max. – 30 балів</i>		
	Іспит		<i>Min. – 20 балів, Max. – 40 балів</i>			
Система оцінювання	Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. При цьому, кількість балів:					
	<ul style="list-style-type: none"> • 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни; • 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання; • 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»); • 65-74 відповідає оцінці «задовільно»; 					

- **75 - 84** відповідає оцінці «добре»;
- **85 - 89** відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- **90 - 100** відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 100 – бальною шкалою	За шкалою закладу	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

Вивчення дисципліни, окрім іншого, забезпечується з допомогою системи дистанційного навчання Полтавського державного медичного університету (режим доступу: <https://moodle.pdmu.edu.ua/>). У системі містяться авторські лекції, відео-лекції викладача дисципліни – доктора філософських наук, доцента, завідувача кафедри філософії та суспільних наук *Дубініної В. О.* інтерактивні тести до цих лекцій, інтерактивні практичні заняття, підбірки корисних навчальних відео-матеріалів та навчальної літератури. Інформаційна підтримка здобувачів під час вивчення дисципліни забезпечується наступним:

- відкритим доступом до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Science Direct;
- доступом до ліцензійного програмного забезпечення Strikeplagiarism для перевірки всіх видів навчальних робіт на наявність в них неправомірних запозичень;
- журналів, що входять до Переліку наукових фахових видань МОН України, що забезпечують і можливість проведення літературного пошуку, ознайомлення з методами досліджень повідних вчених ПДМУ, і можливість опублікування власних результатів наукової роботи.

Основна:

1. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія. Навчальний посібник/ за ред. Г.І. Волинка. - К: Каравела, 2020.- 368 с.
2. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія /Марія Фюрст, Юрген Трінкс. - К.: Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. – 544 с
3. Філософія: навчальний посібник /Ю.М. Вільчинський, Л.В.

- Северин- Мрачковська, О.Б.Гаєвська та ін.- К.:КНЕУ, 2019.- 368 с.
- 4.Дубініна В. О.Формування герменевтичної парадигми в німецькій філософії ХІХ-ХХ ст. ...:моногр.Харків: Видавництво ФОП Панов А.М.,2020, 360с.
- 5.Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов'янськ, 2019. – 365 с.
- 6.Лузан А.О. Вступ до філософії: навч. посіб. / Анатолій Лузан. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 136 с.
- 7.Філософія: Підручник/ Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. – К.: центр навчальної літератури, 2019. – 648 с.
- 8.Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. - Львів: ПП «Арал», 2018. - 184 с.
- 9.Філософія: [баз.] підруч. для студентів ВНЗ / [Л. В. Губерський та ін.]. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.
- 10.Філософія: Підручн. / О.Л. Воронюк. – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 216 с.
- 11.Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 140 с.
- 12.Вайнберг Стівен. (2019). Пояснюючи світ. Історія сучасної науки. К.: «Книжковий Клуб.
- 13.Галіченко М. В., Поліщук І. Є. (2018). Хрестоматія з історії та філософії науки. Херсон. 158 с.
- 14.Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 255 с.
- 15.Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник для студентів і магістрів усіх спеціальностей. (2018). К.: ВПЦ «Київський університет». 387 с.
16. Metaphor, problems and perspectives / ed. Miall D. S. – [б. м.] : Humanities Press, 1982.
17. Morris Ch. W. Signification and Significance / Morris Ch. W. – New York, 1964.
18. Mueller-Vollmer K. Zu Hermeneutik, Literaturkritik und Sprachtheorie: gesammelte Vorträge, Beiträge und Essays / Mueller-Vollmer K. – Berlin ; Bern ; Wien: Peter Lang, 2018.

19. Gadamer H.-G. Kleine Schriften / Gadamer H.-G. – Tübingen : [б. в.], 1977. – Bd. 4.
20. Birt T. Kritik und Hermeneutik nebst Abriss des antiken Buchwesens / Birt T. – München : Oskar Beck Verlag, 1913.

Допоміжна:

1. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження: навч.-метод. Посіб. для підготовки докторів філософії. 2018. Запоріжжя: ЗДМУ. 76 с.
2. Leydesdorff L. The Communication of Meaning in Social Systems. Systems Research and Behavioral Science. 2019. No 1.
3. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія. Навчальний посібник/ за ред. Г.І. Волинки. - К.: Каравела, 2020.- 368 с.
4. Філософія: Підручник/ Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін.– К.: центр навчальної літератури, 2019. – 648 с.
5. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. - Львів: ПП «Арал», 2018. - 184 с.
6. Філософія: [баз.] підруч. для студентів ВНЗ / [Л. В. Губерський та ін.]. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.
7. Філософія: Підручн. / О.Л. Воронюк. – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 216 с.
8. Ющенко Ю.П. Основи філософських знань: навч. посіб. /Ю.П.Ющенко.- Полтава: Дивосвіт, 2014. – 252 с.
9. Вступ до філософії: навч. посіб. / за ред. Л.Нікітін. – К. : Центр навчальної літератури, 2020. – 256 с
10. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2015. – 302 с
11. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. – Ізмаїл:РВ ІДГУ, 2019. – 256 с
12. Основи філософії: навчальний посібник/ Сергій Симоненко, Олексій Сулим, Михайло Шмиголь, Наталя Щубелка, Юлія Юшкевич, Людмила Сандюк – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 412 с.
13. Рассел, Бертран. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. — К.: Основи, 1995. — 759 с.
14. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька.– Кам'янець-Подільський, 2015. – 163 с.
15. Dilthey W. Gesammelte Schriften / W. Dilthey. – Stuttgart : B.G. Teubner, 1990. – Bd. 1 : Einleitung in die Geisteswissenschaften. Versuch einer Grundlegung für das Studium der Gesellschaft und der Geschichte

16. Duncan R. C. The contribution of Hermann Kremer (1834–1903) to theological hermeneutic / R. C. Duncan. – [London], 1958.

17. Gadamer H.-G. Gesammelte Werke / Gadamer H.-G. – Tübingen : [б. в.], 1990. – Bd. 1: Hermeneutik I. – Wahrheit und Methode.

Першоджерела:

1 Декарт Р. Метафізичні роздуми. – К., 2000.

2 Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно сформулювати свій розум і відшукати істину в науках. – К., 2001

3 Драгоманов М.П. Вибране. – К., 1991.

4 Енгельс Ф. Діалектика природи // Вибрані твори в 9 т. – К., 1990.

5 Енгельс Ф. Походження сім'ї, приватної власності і держави // Там же.

6 Мілль Д.С. Про свободу. Есе // Пер. з англ. – К., 2001.

7 Роттердамський Е. Похвала Глупості. Домашні бесіди // Пер. з латин. – К., 1003.

8 Тойнбі А. Дослідження історії. – Т.1 // Пер. з англ. – К., 1985.

9 Тоффлер Е. Третя хвиля. – К., 2000.

10. Рассел, Бертран. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Тарашука. — К.: Основи, 1995. — 759 с.

11. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія /Марія Фюрст, Юрген Трінкс. - К.: Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. – 544 с

Інтернет ресурси:

1. Веб-сайт Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Режим доступу: <https://www.filosof.com.ua/index.htm>

2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Веб-сайт Українського філософського фонду. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/>

4. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.). Режим доступу: <http://psylib.org.ua/index.html>

5. Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія,

психологія, етика та ін.)/ Режим доступу:
<https://svichado.com/>

6. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка/ Режим доступу:
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
7. Інтернет-версія культурологічного часопису "І".
Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/>
8. Веб-сторінка д.філос.н., завідувача відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України Євгена Бистрицького. Режим доступу:
<http://www.bystrytsky.org/>
9. Електронна версія часопису "Філософська думка".
Режим доступу:
<https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/about>
10. Електронна версія журналу «Мультиверсум. Філософський альманах». Режим доступу:
<http://multiversum.com.ua/index.php/journal/issue/view/19>
11. Всеукраїнське фахове видання «Гілея: науковий вісник», збірник наукових праць Режим доступу:
<http://www.gileya.org/>
12. Електронні посібники з філософії. – Режим доступу:
<http://pidruchniki.ws/filosofiya/>.
13. Матеріали з філософії в Україні сьогодення. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ua/>.
14. Електронна бібліотека з філософії («філософія без меж»). – Режим доступу:
http://platonanet.org.ua/load/knigi_po_filosofii/2.

Наукові розробки співробітників кафедри:

1. Дубініна В. О. Формування герменевтичної парадигми в німецькій філософії XIX-XX ст. ...: моногр. Харків: Видавництво ФОРМ Панов А.М., 2020, 360 с.
2. Смеляненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В. О. Філософія освіти і науки Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін.- Слов'янськ, 2019.- 365 с.

	<p>3. L. Abysova H. Yemelienenko V. Dubinina Philisophy of education and science Навчальний посібник (англ. мова), для студентів вищих навчальних закладів, факультету підготовки іноземних студентів.- Слов`янськ, 2019.- 209 с.</p> <p>4. Leonid Mozgovoy, Volodymyr Fed, Vira Dubinina, Volodymyr Steshenko, Yuliia Butko, Viktoria Slabouz Alarmizm vs eschatology: conceptual analysis (on material of Ukrainian discourse), Журнал Wisdom, квартал Q.1. Vol. 22 No 2(2022): 2-2022. Armenia.-P.68-80 SCOPUS.</p> <p>5. Дубініна В.О. Розвиток філософської герменевтики в контексті історичних поглядів та предметної теорії Алексіуса Майнонга, Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.-2021.-вип. 43.- Дрогобич.-С.29-41</p> <p>6. Дубініна В.О. Герменевтична інтерпретація як порядок дискурсу, International journal of innovative technologies in social science, may, 4(25).Poland 2020. С.3-8.</p> <p>7. Дубініна В.О. Між психологією, феноменологією, логікою та метафізикою, філософський доробок Алексіуса Майнонга. Аналітично-інформаційний журнал Схід.- травень-червень, 2020. Випуск 3 (167), Київ. – С. 11-15.</p>
<p>Політика дисципліни</p>	<p><u>Обов'язки осіб, які навчаються в Університеті:</u> Особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил його внутрішнього розпорядку; 2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями; 3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. <p><u>Відвідування занять:</u> аспіранти очної (вечірньої) форми навчання зобов'язані відвідати не менше, як 50 % від загального обсягу аудиторних занять, аспіранти заочної форми навчання – не менше 20 %.</p> <p><u>Визнання і перезарахування результатів навчання:</u> Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на дану дисципліну, забезпечуючи, таким</p>

	<p>чином, формування своєї індивідуальної освітньої траєкторії. Визнанню підлягають результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі.</p> <p><u>Дотримання академічної доброчесності</u> здобувачами під час вивчення дисципліни передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного і підсумкового контролів; • посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; • надання достовірної інформації по результати навчання; • дотримання норм законодавства про авторське право.
Викладач	<i>Дубініна Віра Олександрівна</i> – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та суспільних наук ПДМУ https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Розробник	<i>Дубініна Віра Олександрівна</i>
Контакти	Кафедра філософії та суспільних наук Адреса: 36011, м. Полтава, вул. Шевченка,23. philosophy@pdmu.edu.ua